

Preek over Genesis 49:8-12

Liturgie:

Votum en groet

Zingen: Ps. 100:1,2,3,4

Gebed

Schriftlezing: Genesis 49:1-28

Zingen: Ps. 114:1,4

Tekst: Genesis 49:8-12

Preek

Zingen: Gez. 80:1,2,3,4

Geloofsbelijdenis

Zingen: Lb. 122:1,2,3,4,5

Gebed

Collecte

Zingen: Ps. 89:1,2,6

Zegen

Gehouden te: Baflo, 07-12-14 (14.30 u.)

Middelstum, 07-12-14 (16.30 u.)

Preek

Thema: Verrast, verkozen en verwacht: Jakob, Juda en Jezus

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

a. Introductie

Onze tekst vanmiddag komt uit het eerste bijbelboek, Genesis. Maar ik wil met u aan het begin van de preek eerst even naar het laatste bijbelboek, Openbaring. Daar wil ik starten. Ik lees Openbaring 5:1-7.

Johannes mag door een open deur in de hemel kijken. Hij ziet daar de heerlijkheid van God, die op de troon zit. Hij hoort hoe de engelen en heel de schepping God prijzen en zijn glorie uitroepen. En dan vertelt hij:

*"Toen zag ik dit: degene die op de troon zat had in zijn rechterhand een boekrol die aan beide kanten beschreven was en met zeven zegels was verzegeld. Ik zag een machtige engel die met luide stem uitriep: 'Wie komt het toe de zegels te verbreken en de boekrol te openen?' Maar er was niemand in de hemel of op aarde of onder de aarde die de boekrol kon openen en inzien. Het deed me veel verdriet dat blijkbaar niemand het verdiende om de boekrol te openen en hem in te zien. Toen zei een van de oudsten tegen mij: 'Wees niet verdrietig. Want **de leeuw uit de stam Juda, de telg van David**, heeft de overwinning behaald, en daarom mag hij de boekrol met de zeven zegels openen.' Midden voor de troon, tussen de vier wezens en de oudsten, zag ik een lam staan. Het zag eruit alsof het geslacht was en het had zeven horens en zeven ogen; dat zijn de zeven geesten van God die over de hele wereld zijn uitgestuurd. Het lam ging naar degene die op de troon zat en ontving de boekrol uit zijn rechterhand."*

Het gaat me om de twee namen die we tegenkomen in vers 5: "de leeuw uit de stam Juda, de telg van David." Dat blijken namen te zijn van de Messias Jezus, de Zoon van God. Hij blijkt het waard te zijn de boekrol uit Gods hand aan te pakken en af te rollen met alle gebeurtenissen, die daarin voorzeggd en opgeschreven zijn.

Waar komen die namen vandaan? Wat betekenen ze? Daar wil ik in deze adventsweken twee preken aan wijden. Vandaag de eerste: "de leeuw uit de stam Juda". Volgende week D.V. de tweede: "de telg van David"

Een ding nemen we alvast mee. Die leeuw uit de stam Juda blijkt verrassend genoeg het lam van God te zijn dat geslacht is. Het heeft de overwinning behaald... op Golgota. Johannes ziet en hoort dat.

Dat ziet vader Jakob nog niet, als hij op zijn sterfbed zijn zonen zegent en profetische woorden spreekt over hun toekomst. Jakob kan in elk geval nog niet concreet zien hoe het met het nageslacht van zijn zoon Juda zal gaan. Wel kunnen we ook bij hem iets proeven van verrassing over de keus van God. En dat stimuleert dan weer de verwachting van de beloofde Redder en Koning, de Messias.

Die elementen wil ik in het thema van de preek zetten: verrassing, verkiezing en verwachting. Als volgt:

Verrast, verkozen en verwacht: Jakob, Juda en Jezus.

b. Verrast – Jakob

Dit is een echte adventstekst. Vindt u niet, broeders en zusters? Vooral vers 10 over de scepter en Juda. Dat leerden we vroeger op school uit ons hoofd in de periode voor kerst.

Onze kinderen zelfs nog op de basisschool. Misschien kunt u het ook nog wel opzeggen. In de vertaling van NBG51 uiteraard.

"De scepter zal van Juda niet wijken, noch de heersersstaf tussen zijn voeten, totdat Silo komt, en hem zullen de volken gehoorzaam zijn."

Je leerde het samen met nog een paar andere teksten op wat wel genoemd wordt de koninklijke lijn in het Oude Testament, de lijn van de belofte van de Messias, de Redder.

Adam, Noach, Abraham en David. En vandaar verder via Salomo, Hizkia, Zerubbabel naar Jozef, zoon van David. Lees Matteüs 1.

Tussen Abraham en David zitten nog een paar namen. Onder andere Juda, de zoon van Jakob. Over hem gaat het in deze preek, over de belofte die Jakob geeft voor hem, zijn stam en zijn nageslacht.

Wij trekken heel gemakkelijk die koninklijke lijn van Adam naar Abraham, naar David, naar Jezus. Wij kennen de geschiedenis en hoe God zijn beloften heeft vervuld.

Zou vader Jakob geweten hebben dat zijn woorden voor Juda zo ver zouden dragen? Tot aan de geboorte en de komst van de Messias Jezus, zoon van Abraham, zoon van David?

Zo concreet, met alle namen die wij kennen, niet. Maar dat zijn woorden verstrekkend waren en belangrijk voor de toekomst, dat ongetwijfeld wel.

Jakob is zich daarvan bewust, getuige zijn nadrukkelijke woorden, als hij zijn zonen bij zich heeft geroepen.

"Kom allemaal hier, dan zal ik jullie vertellen hoe het je in de toekomst zal vergaan. Kom hier en luister, zonen van Jakob, luister naar Israël, je vader."

Alle woorden van zegen tot zijn zonen dragen heel ver. Ook de meer negatieve, zoals die aan het adres van Ruben, Simeon en Levi. Die klinken eerder als een vervloeking dan als een zegen.

Tot Ruben:

"... nee, jij zult niet de voornaamste zijn, want jij hebt je vaders bed beslapen,..."

Tot Simeon en Levi:

"Vervloekt zij hun grimmige woede, vervloekt hun ontembare razernij. Ik zal hen verstrooien over Jakobs volk, hen over Israël verspreiden."

Dat liegt er niet om. Hoe kom je daarmee weg bij het sterfbed van je vader? Ruben verliest zijn eerstgeboorterecht. Simeon en Levi krijgen straks geen eigen stamgebied, dat blijvend is. Ze worden niet onterfd, maar wel achteruitgezet in de toekomst.

Tegen deze achtergrond steken de woorden aan Juda's adres des te meer af. De verrassing van Gods boodschap voor Juda is des te groter. Jakob is er zelf door verrast, zo lijkt het wel. Enthousiast klinkt het uit zijn mond:

"Juda, jou zullen je broers bejubelen,..."

Jakob klinkt verrast en is verrast. Door Gods welbehagen en verkiezend handelen. Opnieuw. De HEER heeft Jakob in zijn lange leven vaker verrast. Hij koos en handelde anders dan waar Jakob op rekende en dan hij plande.

Dat was al zo voor en bij de geboorte van de tweeling Esau en Jakob. "De oudste zal de jongste dienen," zei God tegen moeder Rebekka.

Ik denk ook aan de andere naam die God aan Jakob gaf bij Penuël: "Je zult niet meer Jakob heten, maar Israël." (Gen. 35:10)

Zo is de stijl van God. Hij kiest wat zwak is en wat tweederangs lijkt en zet dat vooraan tot ieders verrassing. En vooral van de persoon in kwestie. Abel, Jakob zelf, David later.

Paulus schrijft:

"Maar wat in de ogen van de wereld dwaas is, heeft God uitgekozen om de wijzen te beschamen; wat in de ogen van de wereld zwak is, heeft God uitgekozen om de sterken te beschamen; wat in de ogen van de wereld onbeduidend is en wordt veracht, wat niets is, heeft God uitgekozen om wat wél iets is teniet te doen." (1 Kor. 1:27,28)

Hoe verrassend is Gods keus. 'Juda, jij bent het!' Ruben niet, Simeon niet, Levi niet. Jozef niet. Terwijl dat de zoon was die Jakob liefhad boven zijn andere zonen, de beste, de gelovigste. Bovendien uitstekend voorgesorteerd door zijn positie als onderkoning van Egypte.

Jakob heeft een voorkeur voor Jozef. Hij krijgt dan ook het eerstgeboorterecht, een dubbel deel van de erfenis, zijnde een stamgebied voor zijn beide zonen.

De Bijbel vertelt het zo in 1 Kronieken 5:1,2:

"... Ruben was de oudste zoon, maar omdat hij zijn vaders bed had ontwijfd, ging zijn eerstgeboorterecht over op de nakomelingen van Israëls zoon Jozef, hoewel deze niet als eerstgeborene staat ingeschreven. Juda was sterker dan zijn broers en er is een vorst uit hem voortgekomen, maar het eerstgeboorterecht ging over op Jozef..."

Maar God passeert ook Jozef, waar het gaat om het voortbrengen van de vorst van Israël, de Messias die beloofd is. God kiest – verrassend – Juda uit om drager te zijn van die belofte en van die zegen van God.

Verrast is Jakob. 'Juda, jij bent het!'

c. Verkozen – Juda

"Juda, jou zullen je broers bejubelen,

*voor jou buigt de vijand de nek,
voor jou zullen mijn zonen zich buigen."*

Wat heeft Juda dan voor op zijn broers? Niets! Hij heeft net zo goed het een en ander tegen zich. Hij trekt op een gegeven moment bij zijn familie weg. Hij trouwt eerst met een Kanaänitische vrouw. Later bezocht hij een hoer, die langs de weg zat. Dat bleek zijn schoondochter Tamar te zijn. Zij werd zwanger van hem.

Dat hele verhaal lezen we in Genesis 38. Een donkere bladzij in Juda's leven. Geen vrome jongen, als je dat leest.

Poetst vader Jakob dat weg? Is de HEER dat ook vergeten? Dat neem ik niet aan. Het laat wel zien dat de HEER vrij is om te kiezen wie Hij wil, zelfs in de aanloop naar de komst en de geboorte van de Messias. Die hele lijn is vol van Gods genade en van zijn welbehagen. Daarin heeft God plaats voor Juda als vorst onder zijn broeders, de zonen van Jakob.

"Juda, jou zullen je broers bejubelen,..."

Jakob zinspeelt duidelijk op de naam Juda. Die naam betekent: Hulde. Hulde aan de HEER! Dat zei moeder Lea, toen haar vierde zoon geboren was.

"Nu zal ik de HEER loven!" riep ze uit, en ze noemde hem Juda." (Gen. 29:34)

Die naam wordt werkelijkheid, zegt vader Jakob op zijn sterfbed. En postuum eert hij daarmee ook zijn eerste vrouw Lea.

"Juda, jou zullen je broers bejubelen." En daarmee zullen ze God de HEER loven, Hem hulde brengen.

Wie bewijs je hulde? Iemand die hoger staat dan jij. Een koning, een overwinnaar. Hoe doe je dat dan? Door een buiging te maken. Dat zullen de broers doen voor Juda, zoals ze het eerder hebben gedaan voor Jozef in Egypte.

'Ook de vijanden zullen voor je buigen,' profeteert Jakob. Vijanden die jij overwonnen hebt. Je nakomelingen dus, de koningen die uit jou zullen voortkomen. Wij denken aan David en Salomo en Hizkia en Josia.....

Juda is, zegt Jakob, sterk en machtig als een leeuw. Hij verovert zijn prooi en vlijt zich dan vol majesteit neer. Hij straalt een rust uit, waar je niet aan moet komen, die je niet moet verstoren. Waag het niet!

Ook in onze beleving is een leeuw nog steeds de koning onder de dieren. Symbool van koninklijke waardigheid. Wij kennen de Nederlandse Leeuw. Hij staat in ons wapen.

Juda is in Jakobs profetische testament 'Vorst Leeuwenhart'. Vorst bij de gratie van God. Vorst, dat is de voorste, de leider die voorop gaat.

Dat zien we in het Oude Testament gebeuren. Tijdens de woestijntocht gaat het vendel van Juda telkens voorop. Juda moet ook als eerste de strijd aanbinden tegen de Kanaänieten, die na de intocht nog overgebleven zijn. Lees Rechters 1.

Zo blijft het gaan. Ik hoef de naam van David maar te noemen of allerlei bijbelverhalen komen u in gedachten. David en Goliat; David die de Filistijnen verslaat. En Salomo, die de hulde van vele koningen en koninginnen in ontvangst neemt.

En in later tijd, na de Babylonische ballingschap, is het vooral de stam van Juda die overblijft als rest van Gods genade. En dan geeft Juda zijn naam aan het volk van de Joden.

Dat ligt allemaal in het verschiet. Dat ligt verscholen in de profetie van Jakob op zijn sterfbed.

God de HEER gaat met Juda mee. God gaat met hem verder en zo met heel Israël.
"Tot het tijdstip waarop een gezalfde vorst verschijnt,..... Na de tweeënzestig weken zal een gezalfde worden vermoord, zonder dat iemand het voor hem opneemt."
(Dan. 9:25,26)

Zo hoort Daniël het van God.

Juda: vorst, leeuw. Een verrassende verkiezing door de HEER. Hoe verrassend hoort en ziet Johannes eeuwen later op Patmos. Hij vertelt:

"Het deed me veel verdriet dat blijkbaar niemand het verdiende om de boekrol te openen en hem in te zien. Toen zei een van de oudsten tegen mij: 'Wees niet verdrietig. Want de leeuw uit de stam Juda, de telg van David, heeft de overwinning behaald, en daarom mag hij de boekrol met de zeven zegels openen.'"

Daar heb je de leeuw weer. De leeuw uit Juda. De vorst die echt de voorste is. En wat ziet Johannes dan voor een leeuwenfiguur? Hij ziet een lam staan, dat eruit zag alsof het geslacht was.

Het lam met leeuwenkracht, de leeuw met de zwakheid van een offerlam. Het laat zich slachten om zijn volk te redden en met God te verzoenen.

Dan zitten we heel dicht bij de onthulling van het geheimenis van de vorst uit de stam van Juda. Het geheim van Jezus, de zoon van David, de zoon van Juda.

Advent: Jezus komt!

d. Verwacht – Jezus

Het bekendste vers van de tekst is tegelijk het moeilijkste. Kijk maar naar de voetnoot bij vers 10 in de NBV. Er worden verschillende mogelijke vertalingen gegeven. Het zit vast op het woord dat in de vertaling NBG51 is weergegeven met 'Silo'.

"... totdat Silo komt..."

"Totdat hij komt die er recht op heeft..." zegt de NBV.

En de BGT: *"Jij zult altijd heersen, altijd zal één van jouw nakomelingen regeren. Totdat er iemand komt die belangrijker is dan jij. Een koning die over alle volken zal heersen."*

De strekking is toch wel duidelijk. Het gaat over de komst van een koninklijke figuur, die nog machtiger is dan Juda of enige andere koning uit zijn nageslacht.

De scepter is het teken van de waardigheid en de macht van koningen en leiders.

Dat is een versierde staf, die een koning tussen zijn voeten zet en met zijn hand vasthoudt. Het herinnert ook aan de staf van een herder, die zit uit te kijken over zijn kudde, heel waakzaam.

God zegt via Jakobs zegen Juda een langdurige vorstelijke positie toe. De belofte die God aan Abraham al gaf, dat uit zijn nageslacht koningen zouden voortkomen, spitst zich toe op Juda en zijn stam.

Totdat de Messias komt. De koning die veel groter, veel machtiger, veel belangrijker zal zijn dan Juda en David. De persoon die daar naar Gods woord ook recht op heeft. Wie zal dat zijn? Daar moet Juda over blijven nadenken en naar blijven uitkijken. Eeuwen- en eeuwenlang.

Het heeft ook iets van een raadselement in zich. Iets van een mysterie, dat gaandeweg onthuld wordt. Ik denk dat de HEER dat raadselement er bewust ingelegd heeft om de verwachting te blijven stimuleren. En om je te laten verrassen als er weer een nieuw aspect onthuld wordt, gaandeweg de geschiedenis en gaandeweg de profetieën.

Het past ook bij de beloften aangaande de komende Redder. "*Zijn naam is wonderbaar,*" maakt de Engel van de HEER duidelijk. "*Deze namen zal hij dragen: Wonderbare raadsman, Goddelijke held, Eeuwige vader, Vredevorst.*" (Jes. 9:5) Dat is een andere tekst die we uit het hoofd moesten leren rond Kerst. Volledig:

*"Een kind is ons geboren,
een zoon is ons gegeven;
de heerschappij rust op zijn schouders.
Deze namen zal hij dragen: Wonderbare raadsman,
Goddelijke held, Eeuwige vader, Vredevorst."*

Telg uit de stronk van Isai heet hij ook. De telg van David.

Dan weten wij inmiddels wie dat is. Jezus Christus, zoon van David, geboren in Betlehem. Hij werd verwacht als Redder, als Messias, de gezalfde Koning.

Hij wordt nog steeds verwacht. Opnieuw verwacht kunnen we beter zeggen. De vorst op wiens schouders de heerschappij over alle volken rust. En eens zullen ze allemaal voor hem buigen.

Hij is de vorst van de vrede, die uitermate royaal vrede en welvaart zal brengen aan zijn volk en aan heel de wereld.

Jakob beschrijft die welvaart heel plastisch in vers 11 en 12 van de tekst. Er zal zoveel wijn zijn, dat het vloeit als water. En het is dan normaal, dat je je ezel vastbindt aan een wingerd, een wijnstok.

Denkt u dan ook niet aan de overvloed van wijn, die Jezus beschikbaar stelde op de bruiloft te Kana? Jezus komt ervoor zorgen dat het bruiloftsfeest kan doorgaan.

Vorst van de vrede is hij ook. Hij brengt vrede en gerechtigheid op aarde. 'Vrede op aarde.' Het komt echt door Hem die leeuw en lam is.

Hem verwachten wij. Zoals vader Jakob God ook verwachtte op zijn sterfbed.

Want heel verrassend klinkt midden tussen de zegenwoorden voor zijn zonen ineens:

"Op uw hulp hoop ik, HEER!" (vs. 18)

Dat is verwachting van advent. Een woord vol verwachting dus. Jakob opent met deze woorden de poort naar de Messias, de Redder die komt.

Juda, jij bent het! Je broeders zullen je bejubelen.

Jezus, u bent het! Alle volken zullen voor u buigen en u hulde brengen!

Juda: hulde aan Jezus! Hulde aan God! Nu zal ik de HEER loven.

Amen